

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยการศึกษา เรื่อง ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ ไว้ดังนี้ คือ

แบบวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) เนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยที่ ต้องการจะศึกษาถึง สภาพความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ และความรับผิดชอบของ ผู้สื่อข่าวสายการเมืองที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวสายการเมืองที่ปฏิบัติงานอยู่ ที่ ทำเนียบรัฐบาลที่สังกัดสื่อทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อ โทรทัศน์ ที่ขึ้นทะเบียนไว้ประมาณ 200 คน (ในจำนวนนี้รวมถึงผู้ช่วยผู้สื่อข่าวและช่างภาพ)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Nonprobability Sampling เป็นการเลือกตัวอย่างตามความบังเอิญ (accidental sampling) โดยจะศึกษาผู้สื่อข่าวสายการเมืองที่ประจำทำเนียบรัฐบาล ของสื่อทั้ง 3 ประเภท ทุกคนเท่าที่สามารถติดต่อได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 155 คน ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้มีการรวบรวมรายชื่อผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำทำเนียบ รัฐบาลตามประเภทของสื่อไว้ในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยการศึกษา เรื่อง ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ ไว้ดังนี้ คือ

แบบวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) เนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยที่ต้องการจะศึกษาถึง สภาพความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมืองที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวสายการเมืองที่ปฏิบัติงานอยู่ ที่ทำเนียบรัฐบาลที่สังกัดสื่อทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ ที่ขึ้นทำเนียบไว้ประมาณ 200 คน (ในจำนวนนี้รวมถึงผู้ช่วยผู้สื่อข่าวและช่างภาพ)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Nonprobability Sampling เป็นการเลือกตัวอย่างตามความบังเอิญ (accidental sampling) โดยจะศึกษาผู้สื่อข่าวสายการเมืองที่ประจำทำเนียบรัฐบาล ของสื่อทั้ง 3 ประเภท ทุกคนเท่าที่สามารถติดต่อได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 155 คน ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้มีการรวบรวมรายชื่อผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาลตามประเภทของสื่อไว้ในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรการวิจัย

นี้

ตัวแปรที่กำหนดจะศึกษาในการวิจัยนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามดัง

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

องค์กรสื่อแต่ละประเภท ซึ่งจำแนกเป็น

- องค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ ศึกษานโยบายและวิธีปฏิบัติงานด้านข่าว
- องค์กรสื่อวิทยุกระจายเสียง ศึกษานโยบายและวิธีปฏิบัติงานด้านข่าว
- องค์กรสื่อโทรทัศน์ ศึกษานโยบายและวิธีปฏิบัติงานด้านข่าว

2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวสายการ

เมือง

ก. การเลือกประเด็นข่าว

- วิธีเลือกประเด็นนำเสนอข่าว
- การปฏิบัติงานภาคสนามของผู้สื่อข่าว
- ความเหมาะสมของการตั้งคำถาม
- ความมีอิสระของผู้สื่อข่าวจากสื่อที่สังกัด

ข. การผลิตและนำเสนอข่าว

- ขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่
- องค์กรกับนโยบายทางด้านข่าวการเมือง

ค. การเป็นเวทีอภิปรายแสดงความคิดเห็น

- การเปิดโอกาสให้บุคคลหลายฝ่ายที่อาจมีความเห็นที่ขัดแย้งกัน ได้มีโอกาสเสนอความเห็นต่อสาธารณชน
- การให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะจากผู้รับสารของสื่อแต่ละประเภท

2.2 ความเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง

ก. การรายงานข่าวตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (Truth)

- การตัดสินใจเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวภายใต้ภาวะการกดดันทางธุรกิจ
- การตัดสินใจของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับความมั่นคงและสิทธิที่จะรู้ของประชาชน
- ความครบถ้วนในการเสนอข่าวตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น
- การคำนึงถึงเสรีภาพในการนำเสนอข่าวตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

ข. การรายงานข่าวด้วยความถูกต้อง (Accuracy)

- วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
- การตัดสินใจของผู้สื่อข่าวในกรณีที่ข้อมูลที่ได้มามีลักษณะคลุมเครือ
- ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องในการนำเสนอข่าวของแต่ละสื่อ
- อุปสรรค-ปัญหาของการสร้างความถูกต้องของผู้สื่อข่าวสายการเมืองของแต่ละสื่อ

ค. การรายงานข่าวด้วยความเป็นธรรม (Fairness)

- การให้ความยุติธรรมต่อพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา
- การนำเสนอข่าวในลักษณะที่ไม่นำนักการเมืองและพรรคการเมือง
- ข้อคิดเห็นของผู้สื่อข่าวในเรื่องความยุติธรรมที่มีต่อทุกพรรคการเมือง

ง. การรายงานข่าวโดยคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy)

- การตัดสินใจของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับการขุดคุ้ยเรื่องครอบครัวของนักการเมืองกับสิทธิที่จะรู้ของประชาชน
- การตัดสินใจในการเสนอข่าวปัญหาสุขภาพของนักการเมือง

จากกรอบแนวความคิดข้างต้นเราจะเห็นได้ว่า การกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีดังนี้ คือ

สมมติฐานการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

- ลักษณะขององค์กรขอสื่อแต่ละประเภท

ตัวแปรตาม

- ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำในช่วงเวลาดังแต่เดือนธันวาคม 2539 ไปจนถึงสิ้นสุดเดือนกุมภาพันธ์ 2540 โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามตัวแปรที่อยู่ในขอบข่ายของงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยที่เหมาะสมกับงานวิจัยนี้ได้แก่ “การออกแบบสอบถาม” จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยคำถามปิดแบบมีตัวเลือก และคำถามเปิด โดยได้แบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้สื่อข่าวสายการเมือง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ด้านสื่อสารมวลชน ระยะเวลาการทำงาน
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเห็นในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวสายการเมือง
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเห็นด้านความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง

การสร้างแบบสอบถามดังกล่าว ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน และดัดแปลงให้เหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งการสร้างคำถามจะใช้สำหรับวัดตัวแปรแต่ละตัวดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

โครงสร้างแบบสอบถาม

- ตอนที่ 1** เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงานด้านสื่อสารมวลชน และการสังกัด สื่อในปัจจุบัน ประกอบด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ
- ตอนที่ 2** คำถามเกี่ยวกับความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้สื่อข่าวสายการเมือง จำนวน 17 ข้อ เป็นความเห็นของผู้สื่อข่าวที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ผู้บริหาร การทำงานของผู้สื่อข่าว โดยวัดจากคำตอบด้วยคะแนน 5 ระดับ
- ตอนที่ 3** คำถามความเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง จำนวน 25 ข้อ โดยแยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
- ส่วนที่ 1** เป็นเหตุการณ์ที่สมมุติขึ้น ที่เกี่ยวข้องกับความเห็นเรื่องการรายงานข่าวตามความเป็นจริง (Truth) ลักษณะคำถามเป็นแบบ คำถามปิดกับคำถามเปิด (Open and close question) จำนวน 7 ข้อ (1 - 7)
- ส่วนที่ 2** คำถามที่เกี่ยวกับความเห็นเรื่องการรายงานข่าวด้วยความถูกต้อง (Accuracy) ของผู้สื่อข่าว โดยวัดจากคำตอบด้วยคะแนน 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ (8 - 16)
- ส่วนที่ 3** เป็นเหตุการณ์สมมุติ ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวด้วยความเป็นธรรม (Fairness) และ การรายงานข่าวโดยคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) และอุปสรรคปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวสายการเมือง เป็นลักษณะคำถามแบบ คำถามปิดกับคำถามเปิด (Open and close question) จำนวน 9 ข้อ (17 - 25)

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดสอบ (PRE - TEST) จำนวน 15 ชุด จากนั้นนำแบบสอบถามกลับมาแก้ไขปรับปรุงข้อความในข้อคำถาม แล้วนำไปทดสอบซ้ำ (RETEST) จากนั้นจึงนำเอาแบบสอบถามทั้ง 15 ชุด มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ แล้วจึงนำแบบสอบถามมากำหนดรหัสในคำถามและตัวเลือก เพื่อทำการประมวลข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง ที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของผู้สื่อข่าวสายการเมือง ที่ประจำทำเนียบรัฐบาล ของสื่อทั้ง 3 ประเภท ช่วงเวลาว่างระหว่างการรอทำข่าว ในทุกวันอังคารที่มีการประชุมของคณะรัฐมนตรี และรับแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน

กรรมวิธีทางข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว จะทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่มีความบกพร่องน้อยที่สุดมาเข้ารหัส (Coding) แล้วประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for window) นำผลที่ได้มาจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติทั้งแบบทางเดียวและสองทาง เพื่ออธิบายความหมาย และแสดงผลของข้อมูลที่ได้มา

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดคะแนนความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าว และความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ด้วย คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าว

ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ความเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าว

ใช้ตารางลงรหัสข้อมูล (Coding Sheet) เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงระหว่างเหตุผล และเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจของผู้สื่อข่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายการศึกษาเปรียบเทียบหาความแตกต่างของตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ(Quantitative Method)

1. ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) กับข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ หรือข้อมูลทางประชากรศาสตร์ จะทำการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงข้อมูลความถี่ (Frequency Distribution) คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation - S.D.)

2. ใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เพื่อวิเคราะห์หา ความแตกต่างข้อมูลทางสถิติใช้แบบ F (Test) และทดสอบความแตกต่างโดย The Scheffe's test

หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมด มาวิเคราะห์ รวบรวม จัดระเบียบ เพื่ออธิบายความหมาย และแสดงผลข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดมาเขียน และจัดพิมพ์เป็นรายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย